

LECTIO DIVINA SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Lk 13,22-30

Évközi 21. vasárnap („C” év)

Utolsókból lesznek az elsők

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIAS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Utolsókból lesznek az elsők

Abban az időben Jézus Jeruzsálem felé tartott. Útközben tanított a városokban és falvakban, melyeken áthaladt.

Valaki megkérdezte tőle: „Uram, kevesen vannak, akik üdvözülnek?”

Ő így válaszolt: „Törekedjetelem bemenni a szűk kapun, mert mondom nektek, sokan próbálnak majd bejutni, de nem tudnak.

A ház ura felkel és bezárja az ajtót, ti kint rekedtek, és zörgetni kezdtek az ajtón: »Uram, nyiss nekünk ajtót.« Erre ő azt feleli nektek: »Nem tudom, honnan vagytok.«

Akkor ti bizonygatni kezditek: »Veled ettünk és ittunk; a mi utcánkban tanítottál.« De ő megismétli: »Nem tudom, honnan vagytok. Távozzatok tőlem mind, ti gonosztevők!«

Ott majd sírás és fogcsikorgatás lesz, amikor látjátok Ábrahámot, Izsákot, Jákobot és mind a prófétákat az Isten országában, magatokat meg kiteszítva onnan.

Jönnek majd keletről és nyugatról, északról és délről, és helyet foglalnak az Isten országában.

Íme, így lesznek az utolsókból elsők, és az elsőkből utolsók!”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

²² Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα.

És áthaladt városok és falvak mentén tanítva és útban Jeruzsálem felé.

²³ εἶπεν δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σφζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς·

Mondta pedig valaki neki: „Uram, kevesen vannak az üdvözültek?” Ő pedig mondta nekik:

²⁴ Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν **διὰ τῆς στενῆς θύρας**, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν,

„Törekedjete bejutni a szűk kapun keresztül, mert – mondom nektek- sokan fognak igyekezni bejutni, és nem lesz erejük rá (nem lesznek képesek rá).

²⁵ ἀφ’ οὗ ἂν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν, καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

Attól fogva, hogy felkel a ház ura és bezárja a kaput, és elkezdtek kint állni és kopogtatni a kaput mondva: >Uram, nyisd ki nekünk!< És felelve fogom mondani nektek: >Nem ismerlek titeket, hogy honnét vagytok.<

²⁶ τότε ἄρξεσθε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας·

Akkor el fogjátok kezdeni mondani: >Ettünk előtted és ittunk, és a széles utainkon tanítottál.<

²⁷ καὶ ἐρεῖ λέγων ὑμῖν· Οὐκ οἶδα πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ’ ἐμοῦ, πάντες ἐργάται ἀδικίας.

És fogja mondani mondva nektek: >Nem ismerlek titeket, hogy honnét vagytok: távozzatok el tőlem mind, hamisság cselekvői!<

²⁸ ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψῃσθε Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ **εκβαλλομένους ἔξω**.

Ott lesz sírás és fogcsikorgatás, amikor látjátok Ábrahámot és Izsákot és Jákobot és minden prófétát az Isten királyságában, magatokat pedig **kívülre.**

²⁹ καὶ ἦξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ **ἀνακλιθήσονται** ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

És jönni fognak napkeletről és napnyugatról és északról és délről, és **asztalhoz fognak telepedni az Isten királyságában.**

30 και ιδου εισιν εσχατοι οι εσονται πρωτοι, και εισιν πρωτοι οι εσονται εσχατοι.

És, íme vannak utolsók, akik elsők lesznek, és vannak elsők, akik utolsók lesznek.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

22 ET IBAT PER CIVITATES ET CASTELLA DOCENS ET ITER FACIENS IN HIEROSOLYMAM.

22 A városokban és falvakban, amelyeken áthaladt, mindenütt tanított, így tette meg az utat egészen Jeruzsálemig.

22 Ezután bejárta a városokat és falvakat, és tanított, Jeruzsálem felé haladva.

22 *Útban Jeruzsálem felé tanított a városokban és a falvakban, ahol csak keresztülment.*

22 *És városokon és falvakon megy vala által, tanítva, és Jeruzsálembe menve.*

22 Jeruzsálembe tartva városról városra, faluról falura mindenütt tanított.

23 AIT AUTEM ILLI QUIDAM: “DOMINE, PAUCI SUNT, QUI SALVANTUR?”. IPSE AUTEM DIXIT AD ILLOS:

23 Valaki megkérdezte tőle: "Uram, ugye kevesen üdvözülnek?" Ezt válaszolta neki:

23 Közben valaki megkérdezte tőle: »Uram! Kevesen vannak-e, akik üdvözülnek?« Ő ezt felelte nekik:

23 *Valaki megkérdezte tőle: „Uram, kevesen vannak, akik üdvözülnek?” Ő így felelt:*

23 *Monda pedig néki valaki: Uram, avagy kevesen vannak-é a kik idvezülnek? Ő pedig monda nekik:*

23 Egyszer valaki ezt kérdezte tőle: – Uram, kevesen vannak, akik üdvözülnek? Erre ő így felelt nekik: –

24 “CONTENDITE INTRARE PER ANGUSTAM PORTAM, QUIA MULTI, DICO VOBIS, QUAERENT INTRARE ET NON POTERUNT.

24 "Igyekeztek a szűk kapun bejutni, mert mondom nektek, sokan akarnak majd bemenni rajta, de nem fognak tudni.

24 »Igyekeztek a szűk kapun bemenni, mert mondom nektek: sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak.

²⁴ „Igyekeztek bejutni a szűk kapun, mert mondom nektek, sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak.

²⁴ *Igyekeztek bemenni a szoros kapun: mert sokan, mondom néktek, igyekeznek bemenni és nem mehetnek.*

²⁴ Igyekeztek bemenni a szűk kapun, mert mondom nektek, sokan akarnak majd bemenni, de nem tudnak.

²⁵ CUM AUTEM SURREXERIT PATER FAMILIAS ET CLAUSERIT OSTIUM, ET INCIPIETIS FORIS STARE ET PULSARE OSTIUM DICENTES: “DOMINE, APERI NOBIS”; ET RESPONDENS DICET VOBIS: “nescio vos unde sitis”.

²⁵ A ház ura feláll és bezárja az ajtót, ti meg kint maradtok és zörgetni kezdtek az ajtón: Uram, nyisd ki nekünk! Akkor azt fogja nektek mondani: Nem tudom, honnan valók vagytok.

²⁵ Amikor a családapa már felkel és bezárja az ajtót, ti kívül állva zörgetni kezdtek az ajtón, és azt mondjátok: ‘Uram! Nyisd ki nekünk!’ Ő ezt feleli majd nektek: ‘Nem tudom, honnan valók vagytok.’

²⁵ *Mikor fölkel a családapa és bezárja az ajtót, ti akkor kinnmaradtok és zörgetni kezdtek az ajtót: Uram, nyisd ki! Erre ő azt feleli: nem tudom, honnan vagytok.*

²⁵ *Mikor már a gazda felkel és bezárja az ajtót, és kezdtek kívül állani és az ajtót zörgetni, mondván: Uram! Uram! nyisd meg nekünk; és ő felelvén, ezt mondja néktek: Nem tudom honnét valók vagytok ti;*

²⁵ Amikor felkel a ház ura, és bezárja az ajtót, megálltok majd kívül, és zörgetni kezdtek az ajtón, és így szóltok: „Uram, nyiss ajtót nekünk!” De ő így válaszol majd nektek: „Nem tudom, honnét valók vagytok.”

²⁶ TUNC INCIPIETIS DICERE: “MANDUCAVIMUS CORAM TE ET BIBIMUS, ET IN PLATEIS NOSTRIS DOCUISTI”;

²⁶ Ti bizonygatjátok: A szemed láttára ettünk és ittunk, a mi utcánkon tanítottál.

²⁶ Akkor ti ezt kezditek majd mondogatni: ‘Előtted ettünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál.’

²⁶ *Mire ti bizonykodni kezdtek: hiszen előtted ettünk és ittunk! A mi utcánkon tanítottál!*

²⁶ *Akkor kezditek mondani: Te előtted ettünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál;*

²⁶ Akkor kezditek majd mondani: „Veled ettünk, ittunk, s az utcáinkon tanítottál.”

²⁷ ET DICET LOQUENS VOBIS: “nescio vos unde sitis; discedite a me, omnes operarii iniquitatis”.

²⁷ De ő megismétli: Nem tudom, honnan valók vagytok. Távozzatok egy szálíg, ti gonosztevők!

²⁷ Ő erre azt feleli nektek: ‘Nem ismerlek titeket, hogy honnan valók vagytok! Távozzatok tőlem mindnyájan, ti gonosztevők!’

²⁷ *De ő megismétli: nem tudom, honnét vagytok! Távozzatok tőlem mind, ti gonosztevők!*

²⁷ *De ezt mondja: Mondom néktek, nem tudom honnét valók vagytok ti; távozzatok el én tőlem mindnyájan, kik hamisságot cselekesztek!*

²⁷ Erre majd ezt mondja nektek: „Mondom nektek, nem tudom, honnét valók vagytok. Távozzatok tőlem mindnyájan, ti gonosztevők!”

²⁸ IBI ERIT FLETUS ET STRIDOR DENTIUM, CUM VIDERITIS ABRAHAM ET ISAAC ET IACOB ET OMNES PROPHETAS IN REGNO DEI, VOS AUTEM EXPELLI FORAS.

²⁸ Lesz sírás és fogcsikorgatás, amikor Ábrahámot, Izsákot, Jákobot és a prófétákat mind az Isten országában látjátok, magatokat meg kirekesztve.

²⁸ Lesz majd sírás és fogcsikorgatás, amikor látni fogjátok Ábrahámot, Izsákot és Jákobot és az összes prófétát Isten országában, magatokat pedig kirekesztve.

²⁸ *Sírás lesz ott és fogak csikorgatása, amikor látjátok majd Ábrahámot, Izsákot, Jákobot és az összes prófétát Isten országában, magatokat pedig kitaszítva onnan.*

²⁸ *Ott lesz sírás és fogak csikorgatása, mikor látjátok Ábrahámot, Izsákot és Jákobot, és a prófétákat mind az Isten országában, magatokat pedig kirekesztve.*

²⁸ Lesz majd sírás és fogcsikorgatás, amikor látjátok Ábrahámot, Izsákot, Jákobot és valamennyi prófétát Isten országában, magatokat pedig kirekesztve onnét.

²⁹ ET VENIENT AB ORIENTE ET OCCIDENTE ET AQUILONE ET AUSTRO ET ACCUMBENT IN REGNO DEI.

²⁹ Jönnek majd keletről és nyugatról, északról és délről, és helyet foglalnak az Isten országában.

²⁹ Jönnek majd napkeletről és napnyugatról, északról és délről, és letelepszene az Isten országában.

²⁹ *Jönnek majd napkeletről és napnyugatról, északról és délről, és asztalhoz telepednek Isten országában.*

²⁹ *És jönnek napkeletről és napnyugatról, és északról és délről, és az Isten országában letelepednek.*

²⁹ Jönnek majd keletről és nyugatról, északról és délről, és asztalhoz telepednek Isten országában.

³⁰ ET ECCE SUNT NOVISSIMI, QUI ERUNT PRIMI, ET SUNT PRIMI, QUI ERUNT NOVISSIMI”.

³⁰ És íme, vannak utolsók, akik elsők lesznek, és vannak elsők, akik utolsók lesznek.”

³⁰ Mert íme, vannak utolsók, akikből elsők lesznek, és vannak elsők, akikből utolsók lesznek.«

³⁰ *Vannak tehát utolsók, akik elsők lesznek, és elsők, akik utolsók lesznek.”*

³⁰ *És ímé vannak utolsók, a kik elsők lesznek, és vannak elsők, a kik utolsók lesznek.*

³⁰ *Íme, vannak utolsók, akik elsők lesznek, és vannak elsők, akik utolsók lesznek!*

1.3. BEHATÁROLÁS

Az evangélista ezt a rövid epizódot Jézusnak a Jeruzsálemben vezető útja során elmondott tanításának egyik részeként írja le. A szakaszt a mustármagról és a kovászról szóló példázat (Lk 13,18-21), illetve az Úrnak Heródes Antipászról mondott szavai (Lk 13,31-33) határolják. Így ez az epizód a Lk 13,22-30 versek között helyezkedik el.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus egyik legfontosabb tevékenysége a tanítás volt. Ami nem szorítkozott csupán a zsinagógák kötött helyszíneihez, hanem ahol lehetősége adódott, ott megragadta az alkalmat, hogy szabadon tanítson.
- Jézus beszédeiben gyakran használt képeket, szimbólumokat.
- Isten mindenkit szeretne üdvözíteni, minden embert meghív a vele való örök szeretet-közösségre. De az ember felelőssége, hogy erre a hívásra hogyan válaszol. A szűk kapu, amin be kell menni, Jézus maga, akiben, ha hiszünk, és akit, ha követünk, bejutunk a mennyországba.
- A mennyországból, aminek jelképe az asztalhoz való letelepedés, senki sincs kizárva, de „protekció” sincs ott. Mindenkinek a saját döntésétől is függ az üdvössége. Aki Jézus Krisztus mellett dönt, jut csak be a boldog örök életbe.
- A keresztények feladata, hogy hirdessék az üdvösséget ajándékozó örömhírt mindenkinek szerte a világon.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

διὰ τῆς στενῆς θύρας (*diá tész sztenész thürász*): a szűk kapun keresztül (Lk 13,24)

A „szűk kapu” szókapcsolat így csak itt jelenik meg az evangéliumokban (Máté a „szűk” melléknévhez egy másik, rokon értelmű szót társít: Mt 7,13-14). A szűk kapu képe a nehezebb és a fáradtságosabb bejutást sejteti. János evangéliumában Jézus világosan kijelenti, hogy ő az a kapu, amelyen keresztül, aki belép, üdvözülni fog (Jn 10,9). Vagyis az üdvözülni fogóknak feltehetően az Úr jelképesen válaszol (Lk 13,23-24). Mindaz bejut az örök életre, azaz elnyeri az üdvösséget, aki hisz Jézus Krisztusban, az ő tanítása szerint él, ami gyakran nem könnyű, mert erőfeszítést, lemondást és küzdelmet is jelent.

εκβαλλομένους ἔξω (*ekbállomenúsz ekszó*): kivetve kívülre (Lk 13,28)

Ehhez a szóösszetételhez, ami különböző nyelvtani szerkezetekben háromszor jelenik meg a Lukács-evangéliumban, mindig negatív jelentéstartalom fűződik. A felháborodott názáretiek kiűzik Jézust a városukból, hogy megöljék őt (Lk 4,29). Akik nincsenek valójában közösségben Jézus Krisztussal, azokat kivetik Isten királyságából (Lk 13,28). A gonosz szőlőmunkások kidobják és meggyilkolják a gazda egyetlen fiát, aki Jézust jelképezi a példabeszédben (Lk 20,15).

Vagyis nem Isten az, aki elutasítja az embert. Hanem az ember az, aki, ha „eldobja magától kívülre” az Urat, azaz nem marad vele közösségben, saját magát rekeszti ki Isten országából! Az evangélista tehát kemény képekkel hívja fel a figyelmet arra, hogy az ember ne zárja s ne rekesse ki Jézus Krisztust, az egyetlen Üdvözítőt az életéből.

ἀνακλιθῆσονται (*ánáklithészontá*): asztalhoz fognak telepedni, ülni (Lk 13,29)

Ez a kifejezés, az előzőhöz hasonlóan, szintén háromszor jelenik meg Lukács evangéliumában, de pozitív tartalom kapcsolódik hozzá. Hiszen a szó nem a kirekesztést, az elűzést, hanem a befogadást, a másokkal való közösséget jelöli. Mária a bepólyált Kisdedet belefekteti a jászolba, ami az Istenember és a teremtett világ közötti bensőséges kapcsolatnak a gyengéd jele (Lk 2,7). A Mester boldognak nevezi azokat a szolgálókat, akiket a Jézust jelképező, visszatérő uruk ébren talál, s asztalhoz ülteti őket. Ez a szép kép így az isteni megjutalmazásnak és szolgáló szeretetnek a szimbólumává válik (Lk 12,37). Végül Jézus hangsúlyozza, hogy a világ minden tájáról lesznek majd olyanok, akik helyet foglalnak Isten országának asztalánál, ami a mennyország örömeinek a jelképe (Lk 13,29).

Vagyis az Úr Jézus mindenkivel szeretne közösségre lépni. Ez a csodálatos és örök életet adó közösség Jézus és ember között mindenki számára nyitott. Elsősorban Isten ingyenes ajándéka, amit a szó legutóbbi előfordulási alkalmával a szenvedő nyelvtani szerkezet is finoman jelöl (Lk 13,29). De az emberen is múlik, hogy virraszt-e az Úrra várva, azaz hisz-e benne és kitart-e a szeretet parancsában (Lk 12,37). Tehát azért kapcsolódhat bele a természetfeletti világba a megváltott ember, azért juthat be a mennyországba (Lk 12,37; Lk 13,29), mert a megtestesült Isten Fia belefeküdt a jászolba, vagyis addig nem látott módon átölelte a teremtett világot (Lk 2,7). Az asztalhoz való letelepedés így az Istennek és az embernek az Isten Fiában való meghitt és üdvösséget adó barátságának a megragadó szimbóluma, ami az Eucharishtiában valóságosan megjelenik már itt a földi életben is!

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

Lk 2,38 Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek, aki csak várta Jeruzsálem megváltását.

Lk 9,51 Amikor már közeledtek szenvedésének és megdicsőülésének napjai, szilárdan elhatározta, hogy Jeruzsálembe megy.

Lk 14,15 Ezek hallatán az egyik vendég így szólt hozzá: „Boldog, aki asztalhoz ülhet az Isten országában.

Lk 22,16 Mondom nektek, többé nem eszem ezt, míg be nem teljesedik az Isten országában.

Szinoptikus párhuzamok

Mt 7,13-14 A szűk kapun menjete be! Tágas a kapu és széles az út, amely a romlásba visz – sokan bemennek rajta. Szűk a kapu és keskeny az út, amely az életre vezet – kevesen vannak, akik megtalálják.

Mt 7,22-23 Uram, Uram, hát nem a te nevedben jövendöltünk? Nem a te nevedben úztünk ördögöket? Nem a te nevedben tettünk annyi csodát? – Akkor kijelentem nektek: Sosem ismertelek benneteket. Távozzatok színem elől, ti gonosztevők!

Mt 8,11-12 Ezért mondom nektek: Sokan jönnek majd napkeletről és napnyugatról, és letelepednek Ábrahám, Izsák és Jákob mellé a mennyek országában, az ország fiait pedig kivetik a külső sötétségbe. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.

Mt 19,30 Sokan lesznek elsőkből utolsók és utolsókból elsők.

Mt 20,16 Így lesznek az utolsók elsők, az elsők meg utolsók.

Mt 25,10-12 Míg odavoltak vásárolni, megérkezett a vőlegény, és akik készen voltak, bevonultak vele a menyegzőre. Ezzel az ajtó bezárult. Később megérkezett a többi szűz is. Beszóltak: Uram, Uram, nyiss ki nekünk! De ő így válaszolt: Bizony mondom nektek, nem ismerlek benneteket.

Mk 10,31 Sokan lesznek elsőkből utolsók és utolsókból elsők.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

1Makk 3,6 A bűnösök reszkettek előtte félelmükben, remegtek mind a gonosztevők. Így a szabadítás sikerrel járt.

Zsolt 6,9 Távozzatok mind, ti ámitók, mert az Úr meghallotta hangos sírásomat

Zsolt 107,3 Akiket összegyűjtött az országokból, napkeletről és napnyugatról, északról és délről.

Iz 43,5 Ne félj hát, mert veled vagyok! Napkeletről idehozom nemzetségedet, és összegyűjtelek napnyugatról.

Iz 49,12 Nézzétek, ezek messze távolból jönnek, azok északról és nyugatról, amazok meg Szinim földjéről.

Iz 59,19 Akkor meglátják majd a nyugatiak az Úr nevét, és a keletiek dicsőségét. Mert eljön, mint a sebes folyó, amelyet az Úr viharos szele hajt.

Bár 4,37 Nézd, visszatérnek fiaid, akiknek láttad távozását. Visszajönnek, s összegyűlnek kelettől nyugatig a Szentnek parancsára, ujjonganak, mert az Isten megdicsőült.

Mal 1,11 De napkeltétől napnyugtáig nagy az én nevem a népek között. Jóillatú áldozatot mutatnak be mindenütt, tiszta ételáldozatot a nevemnek. Mert nagy az én nevem a népek között – mondja a Seregek Ura.

1Kor 1,18 A keresztről szóló tanítás azoknak, akik elvesznek, balgaság ugyan, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje.

1Tim 6,12 Vívj meg a hit jó harcát, szerezd meg az örök életet, hiszen erre kaptál hivatást, s erre tetted le számos tanú előtt az igaz hitvallást.

Jel 21,13 Keleten három kapu, északon három kapu, délen három kapu és nyugaton három kapu.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Theophylactus: Első értelemben ez az izraelitáknak is szólhatott volna; mert hiszen test szerint tőlük származott Krisztus, ők ettek és ittak vele együtt, és hallgathatták prédikálását. Azonban ez a keresztényekre is illik: hiszen mi naponta esszük az ő testét és isszuk az ő véréét, amikor a szentségek asztalához lépünk, és lelkeink utcáin tanít bennünket.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

543. Minden ember meghívás kap arra, hogy belépjen az Országba. Ez a messiási ország, melyet először Izrael fiainak hirdettek, minden nép embereinek szól. Aki be akar lépni az Országba, annak el kell fogadnia Jézus szavát.

„Az Úr igéje ugyanis a földre vetett maghoz hasonlít: akik hittel hallgatják és Krisztus kicsiny nyájához számláltatnak, azok magát az Országot fogadták be; a mag azután saját erejéből csírázik és növekszik egészen az aratásig.”

544. Az ország a szegényeké és a kicsinyeké, vagyis azoké, akik alázatos szívvel elfogadták. Jézus küldetése az, hogy „örömhírt vigyen a szegényeknek” (Lk 4,18). Boldognak mondja őket, mert „övék a mennyek országa” (Mt 5,3); az Atya a „kicsinyeknek” akarta kinyilatkoztatni azt, ami rejtve marad a bölcsek és az okosok előtt. A jászoltól a keresztig Jézus megosztja életét a szegényekkel; ismeri az éhséget, a szomjúságot és a nélkülözést. Sőt, azonosítja magát minden szegénnyel, és az irántuk tanúsított tevékeny szeretetet teszi az országába belépés föltételéül.

545. Jézus az Istenország asztalához hívja a bűnösöket: „Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket” (Mk 2,17). Megtérésre szólítja föl őket, ami nélkül nem lehet belépni az Országba. De szóval és tettel megmutatja nekik Atyja határtalan irgalmát irántuk, és a határtalan „örömet”, mely „az égben lesz egyetlen megtérő bűnös miatt” (Lk 15,7). E szeretet legfőbb bizonyága életének fölládozása „a bűnök bocsánatára” (Mt 26,28).

546. Jézus példabeszédek által – melyek tanításának jellegzetességei – hív arra, hogy belépünk az Országba. Általuk hív meg az Ország ünnepi lakomájára, ugyanakkor radikális döntést kíván: az Ország elnyeréséért az embernek mindent el kell ajándékoznia; a szavak nem elegendők, tettekre van szükség. A példabeszédek szinte tükröt tartanak az

ember elé, melyben fölismerheti: sziklás talajként vagy jó földként fogadja-e be az igét? Mit kezd a kapott talentumokkal? A példabeszédek lényegi magva Jézus és az Ország jelenléte a földön. Az embernek be kell lépnie az Országba, azaz Krisztus tanítványává kell lennie, hogy „megismerje a mennyek országának titkait” (Mt 13,11). A „kívülállóknak” (Mk 4,11) minden rejtve marad.

774. A görög müstérion szót két szóval fordították latinra: mysteriummal és a sacramentummal. A későbbi értelmezésben a sacramentum inkább a látható jelét fejezi ki az üdvösség azon rejtett valóságának, amit a mysterium szó jelent. Ebben az értelemben Krisztus maga az üdvösség misztériuma: „Isten misztériuma ugyanis nem más, mint Krisztus”. Az Ő szent és megszentelő emberségének üdvözítő műve az üdvösség szakramentuma, mely az Egyház szentségeiben (melyeket a keleti egyházak a „szent misztériumoknak” is neveznek) nyilvánul meg és működik. A hét szentség azok a jelek és eszközök, melyek által a Szentlélek kiárasztja Krisztusnak, a Főnek kegyelmét az Egyházra, ami az ő Teste. Az Egyház tehát hordozza és közli a láthatatlan kegyelmet, melyet ő maga jelez. Ebben az analóg értelemben nevezzük az Egyházat is „szentségnek”.

775. „Az Egyház Krisztusban mintegy szentsége, azaz jele és eszköze az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az egész emberi nem egységének”: hogy az emberek Istennel való bensőséges egyesülésének szentsége legyen, ez az Egyház elsődleges célja. Mivel az emberek közötti közösség az Istennel való egységben gyökerezik, az Egyház az emberi nem egységének is szentsége. Az Egyházban ez az egység már alakul, mivel az embereket összegyűjti „minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből” (Jel 7,9); ugyanakkor az Egyház „jele és eszköze” e még alakuló egység tökéletes megvalósulásának.

776. Mint szentség az Egyház Krisztus eszköze. „Az Egyház Krisztus kezében mindenki megváltásának eszköze”, „az üdvösség egyetlen szentsége”, mellyel Krisztus „Isten emberek iránti szeretetének misztériumát egyszerre kinyilvánítja és megvalósítja”. Az Egyház „Istennek az emberi nem iránti szeretete látható terve”, ami arra irányul, hogy „az egész emberi nem Isten egyetlen népévé váljon, Krisztus egy testévé nőjön össze, a Szentlélek egy templomává épüljön”.

2825. Jézus, „jóllehet ő volt a Fiú, az engedelmséget azokból tanulta meg, amiket elszenvedett” (Zsid 5,8). Mennyivel inkább érvényes ez ránk, teremtményekre és bűnösökre, akik Őbenne fogadott gyermekek lettünk. Atyánktól azt kérjük, hogy akaratomat egyesítse Fia akaratával, hogy az Ő akaratát, a világnak életet adó üdvözítő tervét teljesítsük. Erre gyökerében teljesen képtelenek vagyunk, de Jézussal egyesülve és az Ő Lelkének erejével át tudjuk adni akaratomat az Atyának, és el tudjuk határozni magunkat arra, hogy azt választjuk, amit az Ő Fia mindig választott: azt tenni, ami az Atyának tetszik.

Hozzá ragaszkodva „egy lélek lehetünk Ővele, és így megérthetjük az Ő akaratát, hogy amilyen tökéletesen megvalósul a mennyben, úgy valósuljon meg ez az akarat itt a földön is”.

„Látod-e, hogyan tanít [Jézus Krisztus] arra, hogy szerényen cselekedjünk, megmutatván, hogy az erény nem csak a mi törekvésünktől, hanem a mennyei kegyelemtől is függ? Ugyanígy mindegyikünknek, akik imádkozunk, megparancsolta, hogy viseljük az egész földkerekség gondját. Ugyanis nem azt mondta: »legyen meg a te akaratod« bennem

vagy bennetek, hanem a földön mindenütt, hogy a tévedést kigyomláják és elültessék az igazságot, zárjanak ki minden gonoszságot és térjen vissza az erény, és az akarat teljesítése tekintetében már ne legyen különbség az ég és a föld között.”

2826. Az imádság által föl tudjuk ismerni, hogy mi az Isten akarata, és elnyerhetjük a teljesítéséhez szükséges türelmet. Jézus tanítja nekünk, hogy a mennyek országába nem szavakkal lépünk be, hanem megtéve „az én Atyám akaratát, aki a mennyekben van” (Mt 7,21).

2827. „Ha valaki megteszi Isten akaratát, azt meghallgatja” (Jn 9,31). Ilyen nagy hatalma van az Egyház Urának nevében mondott imádságának, főként az Eucharishtiában; ez ugyanis közbenjáró közösség Isten szentséges Anyjával és az összes szentekkel együtt, akik „kedvesek” voltak az Úrnak, mert egyedül az Ő akaratát akarták teljesíteni:

„Az sem tér el az igazságtól, ha úgy fogjuk föl: a »legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is« kérést, hogy miként a mi Urunk Jézus Krisztusban, úgy az Egyházban is: miként a férfiban, aki az Atya akaratát teljesítette, úgy a nőben is, aki eljegyeztetett vele.”

853. Az Egyház azonban zarándokútján azt is tapasztalja, „mekkora a távolság az általa hirdetett üzenet és azoknak emberi gyarlósága között, akikre az evangélium van bízva”. Isten népe csak a „bűnbánat és a megújulás útján”, „a kereszt szűk ösvényén haladva” képes terjeszteni Krisztus országát. „Miként azonban Krisztus a megváltás művét szegénység és üldözés közepette vitte végbe, úgy az Egyháznak ugyanezt az utat kell járnia, hogy az üdvösség gyümölcseit közölje az emberekkel”.

1036. A Szentírás kijelentései és az Egyház tanítása a pokolról meghívás a felelősségre, mellyel az embernek örök sorsát szemmel tartva kell élnie a szabadságával. Ugyanakkor sürgető meghívás a megtérésre: „A szűk kapun lépjétek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a kárhozatba visz, bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu, és milyen keskeny az út, mely az életre visz, bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13–14):

„Mivel pedig nem tudjuk sem a napot, sem az órát, az Úr intelme szerint állandóan virrasztanunk kell, hogy amikor befejezzük földi életünk egyetlen futamát, beléphessünk vele a menyegzőre, az áldottak közé számláltassunk, és ne kelljen mint haszontalan és lusta szolgáltnak az örök tűzre távoznunk, a külső sötétségre, ahol sírás és fogcsikorgatás lesz.”

1344. Isten zarándok népe Jézus húsvéti misztériumát hirdetve, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26), szentmiséről szentmisére „a kereszt szűk ösvényén” halad előre a mennyei lakoma felé, amelyen az összes választottak az Ország asztalához fognak ülni.

1889. A kegyelem segítsége nélkül az emberek képtelenek „megtalálni a gyakran szűk ösvényt a rossznak engedő kishitűség és az erő között, mely megkettőzi a rosszat azzal az önámítással, hogy le tudja győzni a rosszat”. Ez az ösvény a szeretet, tudniillik Isten és felebarát szeretetének útja. A szeretet a legfontosabb társadalmi parancsolat. Tiszteletben tartja a másikat és annak jogait. Megkívánja az igazságosság gyakorlását és egyedül ő tesz rá alkalmassá. Önmagát elajándékozó életre indít: „Aki meg akarja menteni életét, elveszíti, de aki elveszíti, megmenti azt” (Lk 17,33).

2656. Az imádságba úgy lépünk be, mint a liturgiába: a hit szűk kapuján át. Az Úr jelenlétének jelei által keressük és óhajtjuk az Ő arcát, akarjuk hallani és megőrizni az Ő szavát.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

A mai *evangéliumban* (Lk 13,22-30) Jézus arra figyelmeztet, hogy az üdvösségre nem csak a választott nép tagjai juthatnak el, hanem ez a „nemzetek”, azaz a pogányok és mindenki számára is elérhetővé válik.

Az *olvasmány* (Iz 66,18-21) ünnepli, hogy az Úr így szól a nemzetekhez: „Eljövök, hogy összegyűjtsék minden népet és nyelvet. Eljönnek majd, és meglátják dicsőségemet.” A *válaszos zsoltár válasza* (Mk 16,15) szintén ehhez kötődően az egyetemes missziós parancsot idézi: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot!” A *zsoltár* pedig (Zsolt 116,1.2) Isten dicsőítésére hív minden embert: „Dicsérjétek az Urat, minden népek, magasztaljátok őt minden nemzetek!”

Az *evangélium* továbbá arra is felhívja a figyelmet, hogy az üdvösségre vezető út szűk kapun át vezet. Ez pedig Jézus követését jelenti, ahogyan az *alleluja versben* (Jn 14,6) is hallhatjuk a Mestertől: „Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem jut Atyámhoz, csak általam.”

A környezetében élőket, leginkább a farizeusokat és az írástudókat, Jézus nem egyszer erős kifejezésekkel, figyelmeztető szavakkal szólítja meg, és próbálja őket ezzel kikökönteni a sokszor sematizáló gondolkodásmódjukból. Ez a mai *evangéliumi* szakaszban is látható, s mintha ezt magyarázandó hangozna el a *szentlecke* üzenete is (Zsid 12,5-7.11-13): „Fiam, ne kicsinyeld le az Úr fenyítését, s ne csüggedj el, ha korhol. Mert megfenyíti az Úr, akit szeret, és megostoroz mindenkit, akit fiává fogad.”

Az *egyetemes könyörgésekben* Anyaszentegyházunk a jézusi figyelmeztetés jogosságának tudatában imádkozik és kér segítséget a helyes döntésekhez és az Úr előtti igaz élethez: „A keresztények soha meg ne feledkezzenek arról, hogy csak az önfegyelem szűk kapuján át vezet az út a lelkiismeret nyugalmához!” (*harmadik könyörgés*); „Egyházközségünk egyetlen tagja se legyen kizárva a mennyei örök otthonból!” (*ötödik könyörgés*); „Mennyei Atyánk! Te ismered gyarlóságunkat és jóra való restségünket. Állj mellettünk segítő kegyelmeddel, hogy a jó ügy érdekében mindig készek legyünk a lemondásra és a fáradalmak vállalására!” (*papi záró fohász*). Hasonlóképp szól az *áldozás utáni könyörgés* is: „Istenünk, szerető jószágod hozzon nekünk teljes gyógyulást. Segíts kegyesen és támogass, hogy mindenben tetszésedre éljünk. Krisztus, a mi Urunk által.”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Jó dolog az Urat dicsérni (621)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/221/gr/838/jo-dolog-az-urat-dicserni-bonum-est-confiteri-1

Munkálkodásod gyümölcsével (597)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/221/comm/1969/munkalkodasod-gyumolcsevel-de-fructu-operum

GITÁROS ÉNEKEK

Laudate Dominum (Taize)

https://www.youtube.com/watch?v=mwRMT2_pi9c

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Somogyi Barnabás: Keskeny úton

Keskeny úton, vándorok között
Megyek én is a jövő felé,
Vállamon a súlyos kereszttel
A jelvényel, mely a seregé.

Megtört szívvel megyünk előre,
Egy igaz cél felé visz utunk -
S ha Lótnéval hátratekintünk:
A sok-sok göröngyben elbukunk.

Vallom: egyszer pihenni vágytam.
Álmodtam kétség-domb tetején -
Ébredéskor tudtam meg újra:
Tamás-hit volt eddig az enyém.

Hajnalpírban, harmatesőben
Öt sebedet mutattad nekem,
Ezért, Uram, a keresztemet
Már soha többé le nem teszem.
ÁMEN

Méry Katalin: Az én hibám

Idóm van éppen,
Amire kell.

Vagyis csak annyi,
Amennyi kell!

És ha mégis elszalasztom,
Elmulasztom, elhalasztom-

Nem lesz rá
Többé alkalom?!

A saját kereszt

Egy legenda szerint valaki panaszkodik Istennek, hogy nehéz a keresztje. Isten megengedi, hogy válogasson, és olyat válasszon, amilyent akar. A vándor ki is néz egyet magának, és úgy gondolja, hogy azzal könnyen leélheti az életét. Már jó utat tesz meg kiválasztott keresztjével, amikor egy szakadékhoz ér. A túlsó oldalon végtelen boldogság vár minden emberre. Az angyal most felszólítja a szakadék széléhez érőket, hogy fektessék keresztjeiket a mélység fölé. Az emberek ráfektették, és ki félve, ki bátran, de átjutott a túlsó oldalra. Az említett vándor is próbálgatja, de bizony rövid lett a keresztje. Vissza kellett térnie, ahonnan jött, hogy Istentől; elkérje a sajátját, a nagyobbbat, mert csak azzal tud eljutni céljához, a végtelen boldogságra.

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Ápolom-e a barátságot Jézussal?
- A mai napon melyik kaput választottam a döntéseimben?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Istenünk, a te kegyelmed ajándéka, hogy híveid egy akarattal követnek téged. Add népednek, hogy szeressük, amit parancsolsz, vágyakozzunk arra, amit ígérsz, és e világ változandóságai közepette szívből ragaszkodjunk hozzád, akiben megtaláljuk igazi örömünket. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy növekedni tudjak napról napra a Szent Fiaddal való barátságban, s egykor magam is bejuthassak minden emberrel együtt a mennyország örömébe! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

Utolsókból lesznek az elsők (Lk 13,22–30)

(Forrás: Pixabay)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Az Úr engem is meghív a vele való barátságra!
- A földi életem minden egyes pillanata lehetőség arra, hogy Jézus mellett döntsek, és a szűk kapu felé tartsak.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Hűséges szeretettel válaszoljak minden nap az Úr Jézus hívására!
- Bizonygatás és öngazolás helyett cselekedjem a jót, és keressem az Atya akaratát!

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 21. vasárnap („C” év)

Borítófotó © Pixabay

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Az egyháztatyák gondolatait a Catena Aurea német nyelvű kiadvány alapján Asztalos Livia fordította.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Somogyi Barnabás: Keskeny úton –

http://hitremenyszeretet.network.hu/kepek/vers_keppel_versek_idezetek_kepekkel/somogyi_barnabas_keskeny_uton

Méry Katalin: Az én hibám - [http://jonas.magveto.sk/menu-](http://jonas.magveto.sk/menu-bal/keresztvenversekgyujtemenye/keresztvenversekgyujtemenye/Mery_Katalin.htm)

[bal/keresztvenversekgyujtemenye/keresztvenversekgyujtemenye/Mery_Katalin.htm](http://jonas.magveto.sk/menu-bal/keresztvenversekgyujtemenye/keresztvenversekgyujtemenye/Mery_Katalin.htm)

A saját kereszt – http://www.kalazanci.ro/tortenetek_01.html#A_saj%C3%A1t_kereszt

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a *lectio divina* munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paal Ágnes, Rác Dávid, Rác Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2022

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu